

Kompetentsipõhise eneseanalüüsi vorm täiskasvanute koolitaja, tase 7 kutse taotlejale

Nimi: AMINO PÖLDARU

Esmalt palume Teil analüüsida 7. taseme täiskasvanute koolitaja kutset läbivaid kompetentse.

Nr	Kompetentsi lühikirjeldus
1	Valdab koolitusel käsitletavat valdkonda/teemat/ainet, hoiab end kursis valdkondlike uuendustega, arvestades valdkonna- ja ainealase teadmuse, teaduspõhisuse ja parimate praktikate ning õppekavast/koolitusprogrammist.
<p>Täiskasvanute koolituskogemust oman 2004. aastast. 2020. a sain Aasta koolitaja eripreemia: https://www.youtube.com/watch?v=b7mhbV2Mznk</p> <p>Põhitöökoht, Palamuse lasteaed Nukitsamees, pälvis Jõgevamaa õppijasõbralikuma tööandja tiitli 2020 [Aasta õppijasõbralik tööandja] (1.Aasta õppijasõbralik tööandja)</p> <p>https://andras.ee/et/aasta-oppijasobralik-tooandja-2020-maakonna-laureaadid?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=infokiri_nr_3&utm_term=2020-09-23&fbclid=IwAR0Jz3fvNeml_J4UgPcvpYqW5eulfsmJ3DNxgQUhthQW6Ht5kLz7ZigpnY;</p> <p>Õppejuhina toetan töötajate erialaseid õpinguid. Kasvatusteaduste magistrikraad pedagoogilises nõustamises [MA, 2006] (Amino mag diplom) on loonud tugeva aluse täiskasvanute koolitajana. Klassiõpetaja haridus Tartu Ülikoolist [Dipl, 2004] (Diplom klassiõpet) tagas laiapõhjalise maailmavaate ning erialalised teadmised aine õpetamisest, meetodikatest ning õpetatava teemavaldkonna käsitlemise oskustest. Tallinna Pedagoogilises Kooli koolieelse kasvatuse (1983) eriala aga õpetas keerulisi asju lihtsustama ning mõistma asjade olemust. 2003. aastal lõpetatud Tartu Kõrgem Usuteaduslik Seminar [KUS, 2003] (KUS Kutse) religioonipedagoogikas andis valmisoleku õpetada erinevatest kultuuriruumidest pärit inimesi mõistmaks nende väärtushinnangute põhiseid uskumusi.</p> <p>2017 - 2018 osalesin projektipõhistel täiskasvanuhariduse ja – õpetamise lühikoolitustel täiskasvanute õpioskuste ja võtmepädevuste arendamise ning koostöö võimalustest. [TÜ 2017] (õppimise ja õpetamise kvaliteet); [Tartu Rahvaülikool 2018] (Õpioskused); [Tartu Rahvaülikool 2018] (Võtmepädevused); [Kera, 2018] (Keerulised olukorrad); Hindan kõrgelt NLP instituudi koolitust „Koolitajaks olemise kunst“ [NLP Instituut, 2020] (NLP Tunnistus) Meetodeid töötamiseks koolitajana olen kogunud visuaalkunsti teraapia [TLÜ, 2013] (Visuaalkunstiteraapia) kaheaastasel kursusel, millele täienduseks lisandus Sally Studio Kunstikooli kursus Seoseid loov kunstiharidus [Sally Studio, 2013] (Sally kunstiharidus) ja Värvusõpetuse didaktika [Sally Studio, 2020] (Värvusõpetuse didaktika). Mänguteraapia [Tervisekool, 2014] (Mänguteraapeut), Psühholoogia [TÜ, 2020] (1. TÜ Psühholoogia) Toitumisnõustaja kursus (2015) ja Ravimiõpetusest maakeeli [TÜ, 2020] (tunnistus Ravimid) võimaldavad keerulisi ja heitunud kliente toetada nende tervisliku seisundi probleematikas. Madalama konkurentsivõimega täiskasvanud õppijate õppimise toetamine [Tartu Rahvaülikool, 2021] (Tunnistus EVabaharid) koolitus kinnitas minu tõekspidamist, et õppegrupi sünergiline mõtlemine viib tulemuseni ega sõltu juhendajast. Täiskasvanu ootab oma õpetajalt professionaalset valdkonna tundmist ja koolitajana ma leian, et minu kutsealased teadmised ja kogemused avardavad õppijate silmaringi. EPALe kodulehe parimate praktikatega hoiab end kursis, loen ka soomekeelset infot täiskasvanute koolitamise valdkonnast. Tagasisidestamise kaudu on võimalik luua koostöös kolleegide ja õppijatega uusi teadmisi ja kogemuspõhiseid praktikaid. Koolitajana olen hinnatud laia silmaringi, positiivse ja innustava õhkkonna looja ning suure kogemuspagasi pärast.</p>	
2	Teab täiskasvanukoolituse põhiprintsiipe ja lähtub koolitusel täiskasvanud õppija eripäradest.
<p>Iga koolitusele tulnud õppija on oma elu- ja õpikogemusega. Ta soovib end tunda oodatu ja hoituna. Täiskasvanud õppijana on nad orienteeritud oma eesmärkidele ja sisemisele motivatsioonile, olles ennastjuhtivad ja väärtustades teooria ja praktika seostamist neile mõistetavas keeles. Koolitaja roll on koolituse käigus anda õppijale tunnistust tema väärtuse ja teadmiste kohta, võimaldades tal innustuda.</p>	

	<p>Ettevalmistav etapp aitab mõista osaleja vajadusi ja arvestada ootustega. Täiskasvanu soovib oma kogemusi ja seisukohti jagada. Vaheü elukogemuse esitamine muudab õpitava tähenduslikuks. Minu roll on teemat hoida koolituse raamis, head võimendada ja kibestumisi ära tunda. Igas koolituse hetkes on oluline hoida õppija kaasatuna ja huvitatuna. Osaleja huvi tagab isiklike õpiväljundite ja ootuste sõnastamine. Minu roll on varasemad oskused, kogemused ja teadmised seostada õpitavaga. Õppija ootus on kogeda end väärtustatuna nende isiklike kogemuste suhtes. Õpitakse meelsamini seda, mis õppijale tundub praktiliselt väärtuslik.</p> <p>Ealiselt küps õppija on analüüsiv, õpitavas tähendust otsiv, isikustades materjali. Eakamal õppijal on vaja rohkem aega, et sisuliselt õpitavat mõista ja seda rakendada. Erivajadusega õppijat tuleb tunda õppida. Mida empaatilisem suudan olla õppijaga, seda paremad on nende õpitulemused ja rahulolu koolitusega. Koostöö ja hea grupitöö tekib usaldussuhte baasil. „Arvestan sellega, et igal õppijal on õigus olla sõltumatu ja vaba oma mõtetes ning tunnetes ja et ta saaks ise otsustada. Koolitajana ei anna ma valmis teadmisi, vaid õppija saab valida, millist ja kuidas ta infot omandab, mina annan suuna ja algmõtte/mõiste” (Pöldaru, A. Eneseanalüüs, 2016).</p> <p>Ennastjuhtiv õppija on teadlikult ennast õppimisega sidunud ning teadvustab oma arenguvajadusi, teeb ise otsuseid. Minu roll on siin õppijat kaasata, suunata, julgustada ja toetada.</p>
3	Väärtustab täiskasvanud õppijat, järgib oma töös eetilisi norme (vt lisa 3 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks) ja konfidentsiaalsusnõudeid; hoiab kutse mainet.
	<p>Igal koolitajal on omad väärtused, minu väärtuspõhiseks tunnuslauseks on: „Ärata inimeses peidus olev ime, et ta võiks pärast koolitust olla imeline.” https://www.youtube.com/watch?v=b7mhbV2Mznk</p> <p>Arvestades iga õppija individuaalsuse, kogemuse ja sotsiaalse taustaga, on võimalik saavutada julgustav, avatud ja võrdse partnerlustundega demokraatliku suhtlemisstiiliga õpikeskkond. Luues keskkonna, kus täiskasvanud õppija soovib koostöös osaleda, suheldes vabalt nii koolitaja kui õpperühmaga, saavutan aktiveeritud õppijatega grupi. Uskudes iga õppija õppimisvõimesse, julgustan neid hirme ja oletatavaid õpiraskusi ületama. Väldin teadlikult sildistamist. Väärtustatud õppija jagab oma väärtusi.</p> <p>Grupiga tutvumisel pean oluliseks rakendada konfidentsiaalsuse põhimõtteid, erinevaid eetilisi printsiipe inimõiguste valguses, lähtudes Täiskasvanud koolitaja eetikakoodeksist.</p> <p>Eetiliste, rahvuslike ja religioossete konfliktide lahendamisel toetun oma religioonipedagoogika kursusel omandatule.</p> <p>Kutsetegevuses kasutan täiskasvanute koolitaja kirjalikke ja suulisi allikaid lähtuvalt üldkehtivatest autorikaitse nõuetest ja eetikakoodeksist.</p> <p>Vastavalt koolitusgrupis osalejatele olen tutvunud õpetajaetika koodeksiga, kriminaalseadusandlusega ja mistahes muu alusdokumendiga, mis on oluline õppijate tulevikuvisioni kujundamisel. Pagulasi koolitades on vaja olnud tutvustada EV Põhiseadust ja inimõigusi kui põhiõigusi lääne õigussüsteemis.</p> <p>Täiskasvanud koolitaja eetikakoodeks on kodeeritud nii palju minu loomulikku käitumisse ja suhetumisse teistesse täiskasvanutesse, et ei näe võimalust eetilise konflikti tekkimiseks.</p> <p>Suhtun lugupidamisega kolleegidesse ja koostööpartneritesse. Pean oluliseks hoida kutse mainet. Kuuldes mõnest kolleegist halbu kogemusi, proovin selgitada, et me ei tea käitumise tagamaid ega tohi seega hukka mõista, küll aga võime otsustada, et me ise nii ei käitu. Oluline on propageerida ja üles tõsta huvi täiskasvanueas õppimise vastu.</p>
4	Järgib täiskasvanuõpet ja teisi valdkonna tegevusi reguleerivaid õigusakte.
	<p>Igal inimesel on õigus haridusele vastavalt EV Põhiseaduse §37 järgi. Pean moraalseks ja eetiliseks kohustuseks olla tuttav täiskasvanute õpet reguleerivate seadustega ja nendes toimivate muudatustega. Tunnen Täiskasvanukoolituse seadust ja selle seletuskirja (TäKS, 01.07.15) ja arvestan oma töös sealsete ettekirjutustega. Järgin oma töös ülikooliseadust ja kõrgharidusstandardit, sest töötan Tartu Ülikooli Narva Kolledžis käsunduslepingu alusel lektorina. Varem töötasin TLÜ Rakvere Kolledžis lektorina. Olen tuttav Euroopa Liidu täiskasvanuhariduse ja elukestva õppe alase poliitikaga. Hoian end uuendustega kursis, oskan leida seadusandlusega seotud allikaid nagu Elukestva õppe strateegia 2020, UNESCO Eesti aruanne ning olen tutvunud ka Tark ja tegus Eesti 2035 Ekspertühmade tulevikuvisionide ja ettepanekutega Eesti haridus-,</p>

	<p>teadus,- noorte -ja keeleveldkonna arendamiseks aastatel 2021 - 2025 (HTM, 2019). Vastavalt koolitusgrupis osalejatele olen tutvunud õpetajaetika koodeksiga, kriminaalseadusandlusega ja mis tahes muu alusdokumendiga, mis on oluline õppijate tulevikuvisioni kujundamisel. Koolitajana juhindun Eesti Vabariigi Haridusseadusest, Keeleseadusest, Isikuandmete kaitse seadusest, Autoriõiguse seadusest. Töötute õppegrupe juhendades käsitlen vajadusel Tööturuteenuste ja –toetuste seadust, Töövõimetoetuse seadust, Sotsiaalhoolekande seadust. Pagulasi koolitades on vaja olnud tutvustada EV Põhiseadust ja inimõigusi kui põhiõigusi lääne õigussüsteemis.</p> <p>Olen teadlik, et seaduste ja määruste tundmine kaitseb mind töötades koolitajana erinevate koolitusasutuste alluvuses. Seadusepõhiselt tohin olla koolitaja oma pädevuste piires ja pidades oluliseks andmekaitse seaduse järgimist.</p>
5	<p>Annab õppijatele tagasisidet kogu koolitusprotsessi vältel.</p>
	<p>Hoidmaks õppijat pidevalt aktiivses protsessis on oluline tagasisidestada kogu õppimise ajal nii tema tegevust kui tulemusi. Tunnustatud olemine on baasvajadus, mis mõjutab koolitusel õppija motivatsiooni. Positiivne tagasiside paneb inimese soovitud käitumist kordama ja seega ka õpitut kinnistama.</p> <p>Kriitilis-konstruktivne tagasiside suunab inimese arenema. Kriitilis-konstruktivset tagasisidet andes järgin oma sõnastust, et tuleks esile väga konkreetset soovitud muutuse vajadus, kuna inimene ise vajab arusaamist, mida tal tuleb teha. Positiivne peaks olema ülekaalus või vähemalt korelatsioonis kriitilis-konstruktivse tagasisidega. Väldin õppijate võrdlemist üksteisega, pigem annan tagasisidet õppija arengule ja takistan neil ka omavahel võistelda, ennast võrrelda. Tagasisidestan käitumist või tulemusi, mitte inimese isiksust vahetult tekkinud olukorras.</p> <p>Koolituse lõppedes hindan kõrgelt mulle antud tagasisidet, kuna pean seda heaks sisendiks oma arengule. Vahel on tagasiside väga üldine, keskkonnale või koolituse tellijale suunatud. Oluline on valida sobilik vorm, mis aitaks ka minul areneda. Keeruline on tagasisidet saada neilt, kes kardavad ise tagasiside tõttu sattuda pingetesse. Piiravate uskumuste ja oma väärtuste häbenemise tõttu ei juleta tagasisidet küsida ega ka anda. Ometi on tagasiside arengu sisend.</p>
6	<p>Kasutab korrektset koolituse läbiviimise keelt kõnes ja kirjas.</p>
	<p>Kasutan korrektset keelt kõnes ja kirjas. Et õigekirjas kindel olla (lõuna-estli kodukeelega probleemid olles), loen üle aasta Tiiu Erelti Eesti õigekirja õpikut. Oma lingvistilisi oskusi treenin kõikvõimalike keelemängudega. Mõtlen, kuidas ennast väljendan. Arvestan grupi taseme ja aine/temaatika eripäradega. Lihtsustan vajadusel sõnavara vastavaks osalejate tasemele ja neile tuttavale sõnavarale. Mulle võib endale teaduskeeles asi selge olla, aga tuleb osata seda ka teistele selgitada võimalikult lihtsalt ja arusaadavalt, kuni nad teaduskeele omaks on võtnud. Eriti oluline on seda teha heitunud pikaajaliste töötutega, kelle kutseoskused ja teadmised on aegunud. Tihti selgitan koolituse alguses mõisteid, toon sisse elulisi näiteid. Jälgin, et koolitusel osalejad kasutaksid korrektset keelt nii omavahel suheldes, grupitoid tehes, argumenteerides või kirjalikus eneseväljenduses.</p> <p>Lõputööde juhendajana ja retsensendina pean väga jälgima korrektset keelekasutust ja mõttevarjundite puudumist faktide esitamisel. Sellest on saanud harjumus.</p>
7	<p>Kasutab asjakohaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendeid õppeprotsessi ettevalmistamisel, läbiviimisel, hindamisel ja enesearengu toetamisel; oskab allikakriitiliselt veebipõhist infot otsida; teab digiõppe võimalusi ja oskab kasutada sobilikke meetodeid digiõppe läbiviimiseks täiskasvanute koolituses; oskab luua, kasutada ja jagada veebipõhiseid materjale.</p>
	<p>Pean end keskmiseks arvutikasutajaks ja oma vanuse kohta isegi heaks. Viimase aasta pideva distantsõppe olukorras olen kasutanud loengute pidamiseks või koolitamiseks Zoomi, Teamsi, Skype'i jt keskkondi, mis on tuttavad koolitavate sihtrühmale. Üllatuseks kogesin, et saan nendega edukalt hakkama. Materjalide ja teemade üleslaadimine erinevatesse digiõppe keskkondadesse (Moodle, Dropbox, Facebook Rooms, Google Drive, Google Meet) ei ole probleem. Distantsilt õppimisel analüüsitakse oma kogemusi ja proovitakse läbi meetodikaid. Hindamisel ja materjalide jagamisel kasutan kõrgkoolidele loodud õppeinfosüsteemi ÕIS.</p>

Vajadusel demonstreerin olemasolevat materjali erinevates veebikeskkondades, viidates autorlusele. Tutvustan portaale ja erinevaid veebikeskkondi sh EPALE keskkonda. Õpetan leidma teadusartikleid ja digitaliseeritud allikaid.

„Kasutan koolitustel isiklike tehnilisi vahendeid, sest kogemuse põhiselt mõnes koolituskeskuses puuduvad mind rahuldavad ja toimivad tehnilised töövahendid. Veebipõhist materjali esitan otse internetist, suunates sellega õppijat materjaliga ise põhjalikumalt tutvuma. Õpetan suhtuma veebipõhisesse teksti allikakriitiliselt ja leidma esitatud materjalile originaalautoreid ning järgima autorikaitseeadust. Suunan viitama, juhul kui õppija peab oma kirjalikes materjalides antud allikat kasutama. Ilmestan õpitegevust filmimaterjaliga. Arvutipõhised esitlusprogrammid aitavad läbida teemat, arvestades õppija meeleüsteemide eripära eesmärgiga materjali paremini meelde jätta ja hiljem meenutada.” Põldaru, A. (2016). Eneseanalüüs.

Minu roll ei ole õpetada arvuti kasutamisoskusi, kuid olen sedagi teinud. Ekraanipildi suuruse tõttu eelistan projektorit televiisorile. Vanem õppija vajab suuremat ja hõredamat kirja.

Tõendusmaterjal

1. Tunnustamise tänuüritus

https://www.golectures.com/index.php?go=search&q=Aasta%20koolitaja%202020%20eripreemia%20Amino%20P%C3%B5ldaru&fbclid=IwAR30Hrqd7eDr_HVIXoBlmtpVSI7EuKQERnpytSRTs2XIPdAknahvxyfaMIQ

Artikkel ajalehes Vooremaa

https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=vooremaa20201016.2.11.1&fbclid=IwAR0DI502wuEt8Wn_dyRaR8z_8vVON7sLz1iTRAjIJ7TGH3ILGCFjhHggvA

Link vigane, leidsin digarist püsilingi:

<https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=vooremaa20201016.2.11.1>

1. Õppeprotsessi ettevalmistamine	
1.1 Selgitab välja, analüüsib ja üldistab õpperühma õpi- ja erivajadusi, lähtudes sihtgrupi arenguvajadustest ning juhindudes valdkonna arengust.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Koolitusvajadust analüüsid tuleb tähelepanu pöörata indiviidi, töökoha ja organisatsiooni tasandile, mis allub McGehee ja Thayeri kolme tasandi mudelile. Õppeprotsessi ettevalmistamisel kasutan Demingi ringi esimest nelja sammu.</p> <p>Kavandamise käigus tutvun kodulehega, kogun infot, mida tegelikult oodatakse. Koolituse pikkus, teemade hulk ja tellija eesmärgid ei pruugi olla tasakaalus. [Tõendused] (1.1 Visand koolituse ettevalmistuse; Luwi ettevalmistus) Võimalusel kohtun või vestlen tellijaga selgitades ootused, erisoovid ja erivajadused. Püüan mõista, mida tellija kavandatava koolitusega taotleb. Tellija lähteülesanne võib tingida õpivajaduste fookuse, kuid koolitajana pean olema valmis selleks, et organisatsiooni töötajatel võivad olla erinevad ootused juhtkonnast. Töötukassa partnerina on juhtunud, et eeldatakse osalejate kohest töö leidmist, aga tervislik seisund ei võimalda neil tööle minna (taastusravi või operatsiooni ootus). Näiteks konfliktide lahendamisoskuste koolituse asemel on tulnud suhtlemisoskusi õpetada. Alternatiivkommunikatsiooni kursustel olen pidanud õpetajaid õpetama rääkima, eneseanalüüsi oskuste kujundamise koolitusel õpetama juhtkonda õigeid küsimusi esitama jne. Peamine on ära tunda sihtrühma tegelikud vajadused ja neid vajadusi arvestada. Püüan ise esitada küsimusi, millele on hea vastata sisukalt, et saada sisendit tellitavale koolitusele, mille põhjal koostan koolituse kava ja tutvustan seda organisatsiooni esindajale.</p> <p>Valin, milliseid meetodikaid kasutades on võimalik saavutada parim tulemus. Kogemustele tuginedes tuleb tihti erinevaid meetodikaid kohandada ja korrigeerida vastavaks sihtrühma vanusele, erialale, eesti keele oskusele või erivajadustele.</p> <p>Ettevalmistamise käigus vaatan üle kogu materjali, ajakava ja meetodid. Tavaliselt lisan koolitaja kohvrissi mõned meetodid, mis veel sobiksid, et oleks vajadusel võtta.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Visand koolituse ettevalmistusel • Luwi ettevalmistus
1.2 Koostab väljundipõhiseid õppekavasid (vt lisa 2 Kutsestandardis kasutatud terminid), lähtudes sihtgrupi õpivajaduste analüüsist ja kavandab ressursid õppekava elluviimiseks.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Minu jaoks on primaarne õppekavas fikseeritud õpiväljundite saavutamine. Õpiväljundi fookus peab kandma kogu koolitust läbi erinevate meetodite. Ettevalmistavas protsessis lähtun koostatud õppekavast ja õppija õpivajadustest. Arvestan õppijate varasemate teadmiste, kogemuste ja oskustega olles paindlik märkama õppija individuaalseid vajadusi. Loomulikult lähtun andragoogika põhiprintsiipidest. „Minu kui täiskasvanute koolitaja jaoks on oluline, et õppija omandaks uut teadmist läbi aktiivõppe ja probleemõppe meetodite, milles õppija peab mõtlema, analüüsima ning olema aktiivne osaleja oma kogemusest lähtudes. Täiskasvanud õppija õpib kogemustest neid reflekteerides ja selle tulemusena uut teadmist luues (Eneseanalüüs, 2016). Hoian end pidevalt kursis uuemate teadusuuringutega oma õpetatavas valdkonnas.</p> <p>Tasemeõppes koostan ainekaardi ja kursuseprogrammi vastavalt õppekavale. (https://www.is.ut.ee/pls/ois/ltere.tulemast (vt TÜ Narva kolledž Käsitöö ja kunstiõpetuse meetodika). Kursuseprogrammis toon esile õpetuse sisu ja meetodid lähtudes õpiväljunditest. Mõistan, et õppekava täitmine sõltub õpigrupi valmisolekust ja ootustest. Isiklik sisemine kell aitab edukalt aega planeerida.</p> <p>Mitteformaalses õppes täienduskoolituse õppekavade koostamine on tellitava koolituse üks ettevalmistav osa: https://www.europass.ee/karjaarikoolitus-targa-tootsija-tooriistakast</p>

	[ÕK, Kunsti- ja loovtegevused] (1.2. ÕK Kunsti- ja loovtegevused)
<i>Viide tõendus-materjalile</i>	ÕK Kunsti- ja loovtegevused
1.3 Valmistab ette konkreetse koolituse sisu ja metoodika, lähtudes sihtgrupi ja õpperühma vajadustest ja õppekavas fikseeritud õpiväljunditest ja varasemast tagasisidest. Loob koolituse sisu ja uuendab/kaasajastab seda pidevalt.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Koolituse sisu ettevalmistamisel kirjutan enda jaoks märksõnadena lahti õpiväljundid. Koostan konkreetse koolituse kava koos ajaplaneerimise märksõnadega ja teema käsitlemise meetoditega. Näiteks Tööklubi läbiviimise koolitusprogramm [Programm meetoditega] 1.3. Ajakava meetoditega) Sisu lahtimõtestamiseks olen teinud ka skeeme enda jaoks ja märkmeid teoreetikute seisukohtadest. [Skeem] (1.3 Skeem printsiibid) Kavandades arvestan, milliseid tehnilisi vahendeid kasutan. Planeerin läbiproovitud meetodeid, kuid olen valmis rakendama uusi, vahel tekivad need töö käigus. Valin sobiva meediumi informatsiooni parimaks edastamiseks, koostades esitlusi, töölehti, interaktiivseid ülesandeid, veebipõhiseid koostöövahendeid, video-ja helifaile. Keerulisem on pakkida tellija ootus ajaraami. Valin ja planeerin selliseid tegevusi, mis toovad eesmärgistatud tulemusi läbi aktiveeritud tegevuste olgu siis individuaalse-, paaris- või rühmatöona. Tutvumis- või sissejuhatusharjutused kohandan juba teemale, et häälestada osalejaid. Koolituse ajakavasse jätan ruumi loovate protsesside juhtimiseks ja õppija omaalgatuse rakendamiseks. Planeerin iga teemavaldkonna juurde tagasisidestamise. On koolitusi, mida olen teinud aastaid ja samad osalejad ei väsi, sest minu arenguga areneb ka koolitus ja uueneb sisu.</p> <p>Ettevalmistavas etapis planeerin mänguliste võtete kohad ja aja. Lihtsad teemakohased mängud, metafoorsed lood või pildid aitavad osalejal avatult ja humoorikalt kaasas olla ning huvi säilida kogu koolituse jooksul.</p>
<i>Viide tõendus-materjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Ajakava meetoditega ● Skeem printsiibid
1.4 Koostab ja/või kohandab õppematerjale, lähtudes õppekavast ja või koolitusprogrammist, teema käsitlemise loogikast ning õppekeskkonna võimalustest. Viitab korrektselt allikatele, arvestades autoriõigusi.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Õppematerjalide koostamisel lähtun tellija esitatud õppekava eesmärkidest ja/või õpiväljunditest. Materjale luues jälgin nende arusaadavust (lihtsust ja selgust), sisukust, liigendatust ja kujundust. [Õppedisain] (1.4.Õppedisain) ja Targa töötaja tööriistakast (vt 1.2) Osaleja eest lähtuvalt valin slaidiesitluste pildid, et need kõnetaks. Väldin visuaalset müra. Koostatud õppematerjalid on loetavad – väldin väikeses kirjas slaide ja nende paberikandjal esitlusi. Vajadusel ja õppijate soovil olen slaidide teksti koondanud Word dokumenti [Kohandatud õppematerjal Word] (1.4. Rüht word materjal), sest väljaprintitud slaidiesitus on tihti mitteloetav.</p> <p>Kasutades autorite algmaterjali, viitan neile, kuigi olen materjali kohandanud vastavaks sihtrühmale. Internetiallikate puhul püüan leida originaalallika ja sellel viidata. Materjale olen koostanud erinevale võimekuse tasemele, arvestades osalejate eelteadmisi ja oskusi.</p> <p>Etteantud koolitusprogrammi juurde koostan käsikirjalisi meetodite märkmeid, vajadusel muudan õpetamise järjekorra osalejatele loogilisemaks. Muutused võivad tekkida osalejate küsimustest või tagasisidest. Praktika on näidanud, et programmipõhise edasijõudnute grupi asemel olid kõik algajad.</p>
<i>Viide tõendus-materjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Õppedisain ● Rüht word materjal
2. Õppeprotsessi läbiviimine	

2.1 Selgitab õppijatele õppekavas ja/või koolitusprogrammis seatud õppe eesmärgid. Toetab õppijaid individuaalsete õppeeesmärkide seadmisel, aidates siduda neid õppekavast tulenevate eesmärkidega.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Inimene õpib ainult seda, mida ta armastab ja täiskasvanu õpib seda, mida peab vajalikuks ja väärtuslikuks. Suunates täiskasvanud õppijat eesmärgistama oma õpitegevust, on ta efektiivsemalt ja aktiivsemalt omandamas uut. Koolituse sissejuhtavas osas õhutan osalejaid määratlema oma huvi, vajadust või ootust lõpptulemusele. Tutvustan õpiväljundeid ning lasen kirjutada nende ootused ja eesmärgid koolitusele. [Eesmärkide seadmine] (2.1 Eesmärkide seadmine) Inimene võtab siis ise vastutuse oma õppimise kvaliteedi eest. Igal inimesel on oma sisemised vajadused ja minu ülesanne on märgata ja toetada osaleja igatsusi. Näidete kaudu jõuan teooriani.</p> <p>Õppekavast tulenevad eesmärgid on teadmiste ühtlustamiseks ja mingi oskuse saavutamiseks, kuid inimese enesemääratlus selles võib vajada aega eneserefleksiooniks õpitavas valdkonnas tähenduslikkuse mõistmiseks. Õpihuvi hoidmiseks peab olema hetki, kus osaleja saab end väljendada ja väljendatu kirja panna, et ei ununeks. Minu poolt kasutatavad erinevad meetodid võimaldavad teadvustada õpivajadust ja suurendada igatsust rohkema omandamiseks. Meetoditest kasutan dialoogi, arutelu, küsimusi, mõõdiku (skaala) loomist, analüüsi väga piiratud ajas, kuid eesmärgiga kaasata aktiivselt osalejaid saavutama õpiväljundit. [Koolitusprotsess] (2.1 Nädalakavade koostamine)</p> <p>Minu arvates ükski küsimus ei ole rumal ja koolituse üldeesmärk võiks olla vastuste saamine osaleja probleemidele teema raamistikus püsides.</p> <p>Mõnikord võib teenusele/koolitusele suunatud osaleja olla pahur ja eesmärgitu, sisemiselt kibestunud või alandatud. Töötukassa gruppidega töötades alustan teooriasse pikitud edulugudest. Eriti mõjuvad lood inimestest, keda võin nimepidi tutvustada ja kodulehti näidata. Aktiviseerin õppijate eelnevate teadmiste väljatoomist ja nende põhjal uue teadmise loomist ja rakendamist.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> ● Eesmärkide seadmine ● Nädalakavade koostamine
2.2 Rakendab erinevaid võtteid õppimist toetava keskkonna loomiseks, kaasates õppijaid. Kujundab õppimist soodustava füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonna ka keerukates tingimustes, kasutades oma loovust ja kogemust.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Füüsilise keskkonna loomine ei ole mõnikord lihtne (ruum, kus lauad on pöranda küljes kinni, saal kümnele inimesele, või kitsuke koridori meenutav ruum neljakümnele) vaid nõuab kohanimist. Ruumi kujundus, valgustus, õhutamise võimalused ei ole samuti minu korraldada, kuigi tahaks. Morbiidsed seinavärvid, ebamugav mööbel mõjuvad masendavalt, minu roll on seda säravamalt olla positiivne ja ebamugavusi unustama suunata. Visuaalsed teemakesksed seinapildid ja tekstid on mõnikord liigne müra. „<i>Leian, et ümbritsev stiimulkeskkond määrab ära kättesaadava kogemuse iseloomu ja ulatuse õppijale omases kultuurikontekstis ja väärtuse maailmas.</i>“</p> <p>Füüsiline õpikeskkond, kus toimub õppimine ühisel turvalises ruumis, on viimase aastaga muutunud füüsiliseks veebiõppeks. Uuenenud olukorras olen mina koolitajana kui ka õppijad pidanud omandama uusi oskusi digiplatvormil tegutsemiseks. Terendab nn uus normaalsus – põimõpe. Vaata „Õppijat kapi peal“. [Põimõpe] (2.2. Põimõpe)</p> <p>„<i>Tähtsustan õpikeskkonna kujundamisel sotsiaalset ja emotsionaalset heaolu. Sõlmin koolituse alguses kokkuleppeid konfidentsiaalsuse, ajakasutuse (kella tundmise), võrdsuse, staatuse, üksteise poole pöördumise, aktiivse osalemise ja telefoni kasutamises. Oluline on, et kõigile osalejatele on kokkulepped vastuvõetavad, vajadusel korrigeerime neid ühiselt. Emotsionaalse õhkkonna loomisel kasutan muusikat, heatatlikku huumorit, koomilisi näiteid elust, loovaid kunstitegevusi.</i>“ (Põldaru, 2016) Sekkun, kui osalejad ründavad kaasõppijaid või arutatakse</p>

	<p>isiklike konflikte. Meeldiv olustik ja hingamist andev õhkkond soodustab õpivalmidust ja lihtsustab meeldejätmist.</p> <p>Intellektuaalset ehk vaimset keskkonda kujundan koos õppijatega, milles mina panustan õpetamisse ja osalejad õppimisse. Õppijad tajuvad sel juhul õppimise tähendust ja olulisust. Vaimne pingutus tagab hakkamasaamise ja rahulolu tunde.</p>
<p><i>Viide tõendus-materjalile</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Põimõpe
<p>2.3 Juhib õppeprotsessi, pidades silmas õppekavast tulenevaid ja õppijate individuaalseid õpieesmärke. Viib vajaduse korral sisse muudatusi õppe etappide järjestuses ja töövormides, kaasates õpperühma ja arvestades iga üksiku õppija vajadusi.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Õppeprotsessi juhtijana pean oluliseks motiveerida õppijat püstitama endale individuaalseid õpieesmärke antud koolituse raames. Selgitan õpieesmärgid, vajadused ja kokkulepped. Jälgin, et kõik osalejad mõistavad eesmärki. Tutvumismeetodite kaudu püüan selles etapis saada teada õppijate olemasolevad teadmised. Uue teadmise õpetamise protsessis annan tähenduse õpitavale ja isikupärastan selle õppija mõttemaailmaga ning lasen temal eesmärgistada oma õpivajaduse.</p> <p>Grupiliikmete omavahelise kontakti loomiseks on olulised avatud meetodid, mille valik peab olema sobilik. Oluline on üksteise kuulamine ja aktsepteerimine. Arvestan kultuuriliste ja keeleliste eripäradega. Planeeritud tegevuste läbiviimisel olen õppija suunaja, ajakava jälgiv motiveerija ja ettepanekutele avatud ning vajadusel muudatuste tegija. Õppeprotsessi juhtimine on dünaamiline, innovaatiline ja muutustele avatud. Toetan osaleja eneseanalüüsioskust ja õppeprotsessi kulgu. Paindliku inimesena arvestan õppijate huvi fookusest kõrvalekaldumisega, suunates nad lahendusi leidma ja juhtides tagasi teemasse. Sageli kasutan probleemõppemeetodit ja erinevaid juhtumianalüüse. Eluliste probleemide lahendamise ja oma kogemuse reflekteerimise kaudu, millele lisan teadmiste konstrueerimise, omandatakse rohkem kui loengus. Sellised õppemeetodid toetavad grupi koostööd, arendavad õppijate analüüsioskust, kriitilist mõtlemist ja probleemide mõistmist. Eriti mõjusaks pean osaleja kuldause kirjutamist iga etapi kohta. Näide koolitaja koolituse ühe etapi kokkuvõttest, kus osalejate pimesi valitud sõnadest koostasime tähendusega lause: „Nagu väikesed päkapikud tulid koolitusele, et saada liblika tiivad ja mitte olla ekslevad lambad, ainulaadsetena suundumas üle silla, luues uut õppija geneetilist koodi.“ Kuldause meetodit kasutades ei planeeri ma vahkokkuvõtteid lühikoolitustel. Pikemad koolitused vajavad tihedat tagasisidestamist vahkokkuvõttena, et hinnata jõudlust ja muutuste tegemise vajalikkust.</p>
<p><i>Viide tõendus-materjalile</i></p>	<p>-</p>
<p>2.4 Kavandab ja juhib õpet lähtuvalt õpi-, grupi- ja isiksusliku kasvu protsessidest. Algatab ja juhib tegevusi vastupanu ületamiseks õpperühmas, kasutades konfliktolukordi õppimise allikana.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Igal inimesel on oma isiklik arenguideaal ja püüdlused. Mina koolitajana püüan sellega arvestada. Inimese tõekspidamised, väärtused, uskumused ja poliitilised vaated ma aktsepteerin, kuid ei luba koolituse protsessis neid vaateid reklaamida. Hoian fookust koolituse teemal. Palju lugenud, kogenud inimesed vajavad võimalust kogemusi jagada, mis on olemuselt grupipotentiaal. Grupi arengufaaside läbimise kiirus on seotud grupiliikmete kogemusega, vastuseisu või ootustega. Grupiliikmete vastandumine omavahel või koolitajaga on samuti edasiviiv, kui osata protsessi juhtida. Lühemate koolituste puhul jääb grupp kujunemise faasi. Pikematel koolitustel on oluline konfliktifaas läbida võimalikult kiiresti. Õppijad ei pruugi olla ise teadlikud neid piiravatest õpibarjääridest ja võivad osutada vastupanu. Näiteks tajudes vastupanu, lahendan olukorra lõbusas võtmes läbi Belbini meeskonnarollide kirjelduse või mõnel muul meetodil. Eriarvamuste aktsepteerimine ei ole oma väärtustest loobumine ja selle</p>

	<p>mõistmine eraldumata grupist on mõnele osalejale keerukas (Näiteks vanem põlvkond arvab, et lapsi peab kindlasti karistama.). Varjatud külgede mõtestamine (töötute grupis selgus, et hea suhtekorraldaja lahkumisel töölt lagunes ettevõtte, kuigi inimene polnud palgatud suhtekorraldajaks), partnerite mõju, erinevad vaated, väärtused ja sotsiaalsed surved (kolleegid survestavad tähtaegadest kinnipidamist) aitavad avastada tugevamaid külgi ning tegeleda enesearendamisega nõrkustega toimetulekuks.</p> <p>Õppija eesmärgid aitavad grupis leida oma positsiooni ja määratleda isiklik kasvuvajadus. Mõned osalejaid väidavad, et neid ei muuda miski, kuid lõpuks tõdevad muutusi nii käitumises, ellusuhtumises, enesekohastes uskumustes kui üldise eesmärgi saavutamises. Õpiprotsess on läbi grupitegevuste suunanud nad jõustatud isiksusekasvu protsessi. Vahel ütleb osaleja, et ei ole kunagi käsitletud asjadele mõelnud või pidanud sõnastama oma mõtteid. Igasugune areng on edasiviiv.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	-
2.5 Koostab hindamisjuhendi ja hindab õpiväljundite saavutamist.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Hindamine on iga õpiprotsessi paratamatu osa. Juhend tagab informeeritud õppija. Olen kimbatuses, milliste meetoditega hindan õpitulemusi formaalõppes (lektorina Narva kolledžis), kus üliõpilane täidab küll nõuded (eesti keele kõnearenduse aines), nõudes suurepärasest hinnest ja valdamata eesti keelt ning seega ei ole küps viima õpitut praktilistesse tegevustesse. Siinkohal mõttekoht edaspidiseks õppekavade arenduseks.</p> <p>Mitteformaalses õppes olen palunud õppijal endal hinnata oma õpipanust, küsides, millise väärtuse omistab ta õppeprotsessis tehtule. Leian erinevaid refleksioonile suunavaid meetodeid, mille kaudu juba enne hindamist/hinnangu andmist suudaksin motiveerida sisulisi õpiväljundeid saavutama. Aktiivne õpigrupp stimuleerib õpiväljundite saavutamiseks pingutama. Õpetamise käigus kasutan erinevaid meetodeid (test, eneseanalüüs, essee, aruanne, esitlus, probleemi lahendamine, intervjuu, õpimapp, projekt, referaat jne), et hinnata terve koolituse ulatuses õppija aktiivsust, innustust, algatusvõimet, innovaatilisust. Näiteks Matemaatilise mõtlemise õppekava eesmärk ja õpiväljundid on saavutatavad hindamise meetodis õppemängu koostamise nõuetes. [Matemaatiline mõtlemine hindamine] (2.5 ÕK Matemaatiline mõtlemine) Huvitun alati sellest, mis jäi puudu, mida osaleja veel oleks soovinud õppida, et parendada järgmiseks koolituseks sama sihtrühmale suunatud koolituse kvaliteeti.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ÕK Matemaatiline mõtlemine
3. Õppeprotsessi analüüs ja hindamine	
3.1 Kogub õppijatelt, kaaskoolitajatelt ja teistelt sidusgruppide liikmetelt arvamusi õppeprotsessi kohta, valides selleks sobivaimad meetodeid. Tegeleb meetodikate arendamisega.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Minule on tagasiside õppimine ja eneseareng. Sain enda kohta teada, et aegajalt õppeprotsessi juhtides räägin liiga kõvasti ja kasutan parasiitsõnana ühte fraasi. Raske on ennast korrigeerida, ent võimalik. Kogenud koolitajana ei karda ma kriitikat, sest konstruktiivne kriitika on enesearengu hüppelauaks.</p> <p>Kuulun nende hulka, kes koolituse ajal ei suuda märkmeid teha, kuid kirjutan olulise enda jaoks üles vahetult pärast koolitust. Kahe koolitaja koolitusel olen märkmete tegija, kirjutades osalejate mõtteid kokkuvõtivateks lauseteks.</p> <p>Pärast koolitust mõtlen läbi, kuidas meetodid toimisid, et analüüsida antud grupile sobinud või mittesobinud tegevusi. Heaks tagasisivaateks ja eneserefleksiooniks on sisukad tagasisideid [Tagasiside] (3.1. Tagasiside Koolieelne matem). Märgates tegevuse ajal arusaamatust või</p>

	<p>vastupanu mingile tegevusele, laiendan seda loovalt grupile sobivamaks, millest omakorda tekivad uued meetodid.</p> <p>Kaaskoolitaja tagasiside on efektiivne, sest tema märkab rohkem, mida tuleks teha teisiti. Pikaajalisemad kaaskoolitajad on olnud Kadri Koha ja Piret Peters. Kutsehariduskeskused (Järvamaa, Valga) [Tagasiside Järvamaa KHK](3.1 Paide tagasiside) omavad kindlavorimist tagasiside mudelit. Ülikooli tagasisidele puudub juurdepääs. Koolide tagasiside suund on õppeainekeskne, kutsekoolid soovivad tagasisidet rohkem valdkonna õpilase arengu ja oma töökorralduse kohta. Õppida on minul kõikidest mudelist.</p> <p>Tavalise küsitluse asemel kasutan erinevaid metafoorkaarte, sümbboleid, paberivoltimise võtteid (ristikheina leht, lehvik), kritseldust, vabakirjutamist, sümbolistlikku tähendust omavaid minimänguasju jne. Saan mängulises vormis kätte minu jaoks olulise, mille põhjal korrigeerin enda tegevust. [Loovad tagasisided] (3.1 Tagasiside lipikud) Praktilised koolitused, kus osaleja õpib oma käega tegema midagi uut, on ülivõrdelise tagasisidega. Tellitud mahukat teooriat käsitlevad loengulaadsed koolitused tekitavad organiseerija suhtes vastuseisu. Meetodite vaheldumine tagab aktiivse osavõtu, kuid tellija ootuspärased teemad võivad paisutada info liiga suureks ja ei arvesta osaleja vastuvõtuvõimekust. Minu roll on eelnevalt läbirääkimisi pidada koolituse mahu suhtes.</p>
<p>Viide tõendus- materjalile</p>	<p>Näide: On juhtunud, et koolitusel osaleb inimene, kes nagu poleks kohal olnud: märgib, et kõik mida sai, on kasulik ja huvitava ning lisab, et tahab veel just täpselt seda, millest rääkisime ning milliseid meetodeid kasutasime.</p> <p>Näide: Koolituse lõpus küsin metafoorselt, millised teadmised või meetodid paned „kääkotti“, et oleks igal hetkel kaasas ja meeles kasutada, mille asetad „riiulisse“ paremat aega ootama.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tagasiside Koolieelne matem ● Paide tagasiside ● Tagasiside lipikud
<p>3.2 Analüüsib õpitulemusi ning edaspidiseid õpi- ja arenguvajadusi, kasutades sobivaid analüüsimeetodeid, vajadusel otsib lisateavet.</p>	
<p>Kompetents i tõendamise</p>	<p>Õpitulemuse saavutamise analüüsimine ei ole vahel kerge, kuna inimese sisse ei näe. Kirjutada võib kõike. Kasutan palju kuldlauset meetodit, milles osaleja mõtleb läbitud protsessi kohta kokkuvõtva lause, mille kirjutab eredalt eraldatuna oma konspekti ning esitab grupile. Meetodist selgub osaleja kohalolemise ja arusaamise sügavus. Kahjuks ei sobi meetod töötute grupile keeruka mõttetöö vajaduse tõttu. Olen erinevates maakondades töötades saanud kuulsuse, et tulen toime raske kliendi ja erivajadustega inimestega. Näiteks töötukassa on minu gruppidesse suunanud nn raskeid osalejaid, kelle haridustase, haiguslikud nähud, lähenev dementsus jne ei võimalda toimetulekut tavagruppides. Arvestan nende sõnavara mahuga, oskuste tasemega ning pideva tõrjutuse foonil ootustega olla inimene teiste hulgas. Oluline on leida igaühe lähim arengutase ja ehitada olemasolevale. Taktitundeline tuleb olla rühmatöö ülesannetega. Kirjeldatud suhtumise ja meetoditega suudan täita ka etteantud programmi.</p> <p>Iga järgnevat koolituskava luues tuginen eelnevale kogemusele ja tagasisidele. Uute koolituste loomise käigus mõtisklen, millisest tagasisidest oleks selles protsessis kasu. Valin meetodid, mis aiatavad täiskasvanud õppijal enesekindlalt kogeda oma uuenenud teadmiste või oskuste olemasolu. Olen avatud küsimustele ega pea küsimusi rünnakuks enda vastu. Tagasiside on mulle võimas motivatsioon.</p>
<p>Viide tõendus- materjalile</p>	<p>Juhtumite kirjeldus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Omavalitsusasutuse ametikohtadel olnud töötajad palusid jätkukoolitust, sest õppekavas olnud tundide maht ei võimaldanud süvitsi teema käsitlemist. Tellitud töötajate motivatsioonikoolitus, kuid osalejad soovisid grupiprotsesside ja suhtlemistasandite põhjalikumalt selgitamist ja minu kogemustel põhinevat analüüsi. 2. Töötukassa teenuste grupitööde teemaatika kõnetab grupitöös osalejaid mõnikord nii, et teenuse lõppedes soovitakse nn jätkukoolitust mõnel kindlal teemal, mida teenuse maht ei võimalda.

	3. Analüüsid töötukassa teenuste temaatikat, olen mitmeid kordi pöördunud tellija poole parenduste sisse viimiseks.
3.3 Sõnastab hindamiskriteeriumid ja hindab õppeprotsessi.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Õpiväljundite põhjal on oluline mõelda, kuidas hinnata saavutust. Mulle meeldib jooksvalt saada tagasisidet õppija edusammude kohta. Meetodite valik võimaldab mul jälgida õpiväljundite saavutamist. Oodatava õpitulemuse sõnastusest selgub, kas hindamiskriteerium on arusaadav. Töötamine pea kolmkümmend aastat ülikoolis ja sealne hindamine tõstatab minus objektiivsuse küsimuse. Olen pidanud sõnastama hindamiskriteeriume ja hindama protsessi – ometi oskavad üliõpilased nihverdada ja kodutöid osta. Kuitahes täpselt lahtikirjutatud kriteeriumide põhjal saab ta positiivse hinde, vaatamata sellele, et tegelikud teadmised ja oskused on kasinad. Tegelikuses peaks olema võimalus jätta nad hindamata väitega, et on kuulnud, aga pole õppinud.</p> <p>Olen pannud õppijad ise ennast hindama ja küsinud: miks su hinne peaks olema E? Miks su hinne ei ole mitte mingil juhul A? Selline meetod on andnud väga sisukaid eneseanalüüse, aga ka vihasem vastuseisu. Mida vihasem on vastuseis, seda väiksemad on omandatud oskused ja õpitulemuse vastavus õpiväljunditele. Paradoksaalne.</p> <p>Õppeprotsessi jooksul jälgin grupi tegevust, eneseväljendamise meetodeid ja levivaid arusaamu ning peatan üksteisele antavaid hinnanguid.</p> <p>Mitteformaalne hindamine nõuab minult hindamiskriteeriumite pidevat jälgimist, sest täiskasvanud õppija õpilase rollis võib loobuda õpiväljundite saavutamisest saades teada, et numbrilist hinnet ei pandagi [ÕK Eelkooliealise lapse] (3.3. ÕK Eelkooliealise lapse mõtte ja..)</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> • ÕK Eelkooliealise lapse mõtte ja ...
3.4 Koostab ülevaate koolituse tulemustest (hinnangutest, edasistest tegevustest jm asjassepuutuvast) ja teavitab sellest seotud isikuid, valides ise teavitamise meetodid.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Tagasiside analüüsi põhjal saan hinnata koolituse tulemust. Enamasti küsin ka edasise õppimise soovidest. Mulle meeldib tagasisidet küsida viimaseks pausi ajaks, et jõuan vaadata ja tagasisidestada ka kiiret kokkuvõtet, olgu siis märksõnad, mida ei käsitletud, uued koolitussoovid või kogemuspõhine tänu. Jõuan siis teha uue koolituse jaoks ettepanekuid või anda teada, kus saab soovitud juurde õppida. Teabe põhjal saan anda kohest tagasisidet tellijale suuliselt, selgitades õpiväljundite saavutamist või osalejate õpitud oskuste omandamise taset. Grupi tagasisidest koostan kokkuvõtte ja edastan tellijale. [Tagasiside tellijale; Tellijale tagasiside edastus](3.4. Tagasiside tellijale; 3.4. Tellijale tagasiside edastus)) [Konverentsi tagasiside] (3.4 Konverentsi kokkuvõttev tagasiside). Koolitus-õppereisi tagasiside kokkuvõtte esitati rahastajale minu poolt suuliselt. [Koolitus-õppereisi tagasiside] (3.4 Tagasiside koolitus-õppereisilt AMINO)</p> <p>Töötukassa klientidele olen kohustatud tegema individuaalset tagasisidet osaleja motivatsiooni kohta siseneda tööturule. [Kokkuvõttev tagasiside osaleja kohta](3.4 Kokkuvõtte tagasisideks)</p> <p>Politsei nõudel on klient kandnud kaasas kohaloleku lehte, kuhu olen pidanud andma hinnangu käitumise, õpivalmiduse ja kaine olemise kohta. Pole olnud minu valida teavitamise meetod, küll aga mõtlen väga läbi sõnastuse, et ei varjutaks osaleja mainet ja tulevikuvõimalusi, olles ometi aus õpivõimekuse suhtes.</p> <p>Koolitusele mittesobiva käitumise (joores olek, ropendamine, vihakõned) aspektidest teavitan koolituse tellijat. N: Narkojoobes mees töötajate grupist ei nõustunud lahkuma noorte emade hulgast ilma politsei sekkumiseta. Imestan muidugi grupi komplekteerimise valikuid. Tihti ei tea ma ette, kes on sihtrühm töötute grupis.</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Tagasiside tellijale • Tellijale tagasiside edastus • Konverentsi kokkuvõttev tagasiside • Tagasiside koolitus-õppereisilt AMINO

	<ul style="list-style-type: none"> Kokkuvõtte tagasisideks
4. Arendus-, loome- ja teadustegevus täiskasvanukoolituse valdkonnas	
4.1 Panustab täiskasvanuhariduse valdkonna arendus-, loome- või teadustegevusse.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Alates 2004. aastast õpetan ülikoolis tasemeõppes ja täienduskoolituste raames. Tasemeõppe läbiviimiseks on olnud vajalik osaleda õppekava arendamises, ainekaartide loomisel ja programmide koostamisel ning ainete sisu loomisel. Täienduskoolituses koostan õppekavasid kas üksi või koos kolleegidega. 2015. aasta septembris alustasin koos Kadri Kohaga koolitamist erineva mahuga „Täiskasvanute koolitaja koolitust“ (Põldaru, 2016). Koolitus on muutunud iga-aastaseks.</p> <p>Korduvalt olen töötukassa teenusejuhtidega kooskõlastanud pakutavaid teemasid, andes sisendit, milliseid teenuseid pakkuda või mida tegelikult vajavad töötuks jäänud inimesed. Mina koolitajana olen oma panuse andnud piirkondlikul tasandil, kuid otsused tehakse riigi tasandil. Intensiivne teadustegevus maakonnas TLÜ Rakvere kolledži sulgemisega kahjuks lõppes [Tänu kiri] (4.1.Tänu kiri TLÜ bkl õpe), kuid püüan sama panustada TÜ Narva kolledžis oma õppijates.</p> <p>Olen loonud õppematerjale õpetajakoolituse tarbeks. Suurem ettevõtmine oli 2020. aastal karjääriskoolituse õppevara koostamine https://www.euopass.ee/karjaarikoolitus-targa-tootsija-tooriistakast</p> <p>Eesti Lasteaednike Liidu piirkondlikud alushariduse teabepäevad 2019 "KAASAV HARIDUS: SISU JA ARGIPÄEV" https://elal.ee/tegevused/konverentsid-ja-teabepaevad/</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> Tänu kiri TLÜ bkl õpe <p>https://www.vooremaa.ee/avinurmes-tunnustati-edukamaid-taiskasvanud-oppijaid/</p> <p>https://www.vooremaa.ee/sopruspiirkondade-lasteaiaopetajatel-on-uksteiselt-palju-oppida/</p>
4.2 Osaleb elukestva õppe diskussioonides või koostöövõrgustike, töögruppide tegevustes avaldades arvamust ja tehes ettepanekuid täiskasvanuhariduse valdkonnas ning laiendades võrgustikku.	
<i>Kompetentsi tõendamine</i>	<p>Hoian end pidevalt kursis EPALE ja ETKA Andras tegevustega ja osalen Lääne- Virumaa (elukohajärgne) ning Jõgevamaa piirkonna (töökohaga seotuna) täiskasvanute koolitajate töötubades propageerides elukestvat õpet. Hetkel olen kaasatud Andras 30 Lääne-Virumaa tegevtoimkonna minikonverentsi planeerimisse ja korraldamise ideetalgutele veebi vahendusel. Osalen töötukassa meistriklässides koolitajatele ja töötukassa arenguseminarides teen ettepanekuid koostöö parendamiseks. Osalesin koos teiste valdkonna ekspertidega sotsiaalministeeriumi korraldatud mitmeetapilisel aruteluseminaril kaardistamaks vanemaaliste tööhõivega seotud probleeme ning võimalike lahenduste leidmiseks. [Kutse aruteluseminarile](4.2. Sots min arutelugrupp). Asutasin algselt kinnise Lasteaednike ideede FB grupi, mis praeguseks on kogunud 14 tuhat liiget ning on kõigile avatud. Soovitan koolitajana igal pikemalt koos õppival grupil asutada kinnine FB grupp, kus koolituse ajal ja ka hiljem vahetada mõtteid ja materjale.</p> <p>Elukestva õppe raames pidasin koos Kadri Kohaga loengutunni Kesk-Eesti TreRadios TÜ Väarikate ülikooli 50pluss õppijatele Järva- ja Raplamaal. Kuna teema kuulajaid kõnetas, siis jätkuval koroonaaajal oleme kutsutud ka edaspidi radioloenguid pidama: https://keskeesti.treraadio.ee/kordus/4439/vaarikate-ulikooli-loengutundjarvamaal?fbclid=IwAR1pI7duVzNLLQN27uGQ0uPIhrXTtu7xr1UJwe5_hqMV4EkZe6bhN9KHuCs</p>
<i>Viide tõendusmaterjalile</i>	<ul style="list-style-type: none"> Sots min arutelugrupp <p>https://naine.ohuleht.ee/919964/minusaabolemasellesetmulsaabolemapalju-lapsi-</p> <p>https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=palamusevallateataja20170907.2.4</p>
4.3 Juhendab ja nõustab madalama kutsetasemega või kutseta koolitajaid.	

<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Planeerime Jõgevamaale, Paidesse ja Saaremaale Täiskasvanute koolitajate koolitust alates maist-juunist. Pärnus läbiviidud koolituse läbiviimise eest andis OÜ Sotsiaalne Kaasatus välja üllatustänukirja esmakordse Pärnus toimunud Täiskasvanute koolitaja koolituse kvaliteetse läbiviimise ja hea koostöö eest [Tänukiri] (4.1 Tänukiri Febrec)</p> <p>Koolitades iga-aastaselt vähemalt kahte gruppi täiskasvanuid ja julgustades neid kutset taotlema, olen ise palju meeldivaid kogemusi saanud. Kutseta koolitajad on koolitusele tulles veidi hirmunud ja ei oska oma panust haridusmaastikul märgata. On huvitav leida inimesi, kelle tegelik põhitöö ongi töökohapõhiselt olla koolitaja, kuid ta ise peab end ametnikuks. Propageerin koolitaja kutse taotlemist kohe, kui mõistan, et vestluspartneri töö osaks on koolituste läbiviimine.</p> <p>Suurematel koolitustel tutvustan ennast kui täiskasvanute koolitajat ja selgitan ka Andrase olemust. Sellel aastal on hea öelda, et juba kolmkümmend aastat tegeldakse teadliku täiskasvanute haridusega. Mitmed mu õpilased on taotlenud kutse. Koolitaja eripreemia 2020 tõendab minu tegevust täiskasvanute koolitusmaastikul [Tänukiri] (4.3 Tänukiri Reps) https://www.youtube.com/watch?v=b7mhbV2Mznk</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Tänukiri Febrec ● Tänukiri Reps
<p>5. Professionaalne enesearendamine</p>	
<p>5.1 Reflekteerib ja hindab enda tegevust õpi-, grupi- ja isiksuslike protsesside juhtimisel, toob välja enda tugevused ja arenguvajadused ning kavandab tegevused enda arendamiseks.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Eneserefleksioon koolitajana, oma olemasolevate teadmiste, oskuste ja arenguvajaduse analüüsimine on oluline professionaalsuse tagamiseks. Varem olen kasutanud tuntud SWOT-analüüsi meetodit, kuid praegu luban endale ennast analüüsida loovalt metafoore kasutades. [Metafoorid minutöös koolitajana](5.1 Metafoorid minu töös). Olen suuteline ennast teadlikult ja enesekriitiliselt analüüsima iseenda loodud refleksiooniskeemide järgi. Lähenen loovalt ning skeemid ei kopeeri üksteist, iseenda ja mingi koolitustegevuse analüüs kerkib päevakorda siis, kui tunnetan, et ON vaja korra eneseinventuur läbi viia. N: Läbikukkununa 31. augustil õpetajate koolitusel pidin endale selgeks tegema, et koolituse tellimise aeg oli täieti ebasobiv kooliõpetajatele, kelle meeled olid kõik mujal. Olles ise õppija rollis, olen tähelepanelik ja mõnikord isegi kriitiline jälgija (kui teooria on mul teada), Näiteks tunnustatud coach- koolitaja programmis osalejana imetlesin õpetaja haiglast isiklikku uudishimu, kus inimesed said hingelise trauma. Suutsin pärast koolitust osalejad nõ kokku pakkida mulle omaste visuaalkunstiteraapiliste meetodite abil. Sain väga negatiivse kogemuse teisi inimesi vaadates ja neid toetades, kuid olen õnnelik, et suutsin kaasõppijaid aidata. „<i>Pea ennast liiga kriitiliseks, kuid valikute tegemisel on see oluline. Ülearenenud empaatiavõimega tajun teiste inimeste vajadusi alateadlikult. Olen liiga heatahtlik ja tõmban enda lähedusse probleemseid inimesi. See on kaasa toonud olukorra, kus pean juhendama nõrgemaid õppureid lõputööde tegemisel. Tahaksin õppida ennast rohkem säästma ja olla ennastkehtestavam.</i>” (Pöldaru, 2016)</p> <p>Mul on heade ideede vihik, nimetan seda <i>Ideefix</i> vihikuks [Ideefix näited] (5.1 Ideefix vihikust; 5.1 Ideefix kaustikud) Kuna vihik sisaldab väga isiklikke mõtteid ja konfidentsiaalset infot, siis tõendusmaterjalina selle sisu ei ole eetilise esitada.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Metafoorid minu töös ● Ideefix vihikust ● Ideefix kaustikud
<p>5.2 Tegeleb eneserefleksiooniga, hindab oma füüsilist, vaimset ja emotsionaalset seisundit ning võtab kasutusele abinõud tasakaalu saavutamiseks ja säilitamiseks.</p>	

<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Täiskasvanute koolitus ja igasugune õppimine peaks olema osalejale nagu teraapia, millest saab toitu nii inimese aju kui vaim. Refleksioonikoolitused ei ole mulle sobinud, ma tean, kes ma olen (kuigi vahel ei taha endale näkku vaadata). Mulle sobivad loovate lähenemiste ideede koolitused ja uute uuringute rakendamise võimaluste leidmised, kuna oskan enda olukorda hinnata ning vajadusel on mul inimesed, kellega saan hingevalu jagada. Tean enda jaoks kiiresti toimivaid meetodeid, millega oma vaimne mina tasakaalu saada ja emotsionaalset seisundit parandada. Välistest teguritest aitavad mind kassid ja loodus. Eriti meeldib mul end taastada aiatöid tehes või mesilastega toimetades ja mingi aja üksi olles. Naudin vaikuse kuulamist. Koolitajana igapäevaselt tegutsedes võib inimestest ära väsida (eriti kui kuude kaupa õpetad vaimsete puuetega täiskasvanuid), lasteaia töötajana võib igasugusest lärmist väsida. Tehniline müra on samuti ebameeldiv, kuid tajun seda keskkonna häältena. Võimalusel reisin ajaloolistesse paikadesse [Caesarea] (5.2. Kaisarea)</p> <p>Tegelen sisemise rahu saavutamiseks metafoorsete lugude ja piltide kogumisega. Tegelen loova eneseväljendamisega, kunsti õpetamine teistele ning enese tasakaalustamine – mõlemad on stressi maandavad: maalimine, [video akvarellimise õpetamine](5.2 Video); [Akvarellid](5.2 Akvarell Nartsissid; 5.2. Akvarell Tulbid); [Pouring](5.2 Pouring tehnik) käsitööehete valmistamine [Fimost ehted] (5.2. Fimost valmistatud ehted) Minu pere on kasvanud 18-liikmeliseks ja suuremaid kokkusaamisi on vähe, kuid annab jõudu teadmine, et minu kuuest lapsest on viis õpetajat ja üks politseinik (kes ka järjepanu täiskasvanuid korrale kutsub ja õpetab igapäevatööd tehes). Viiest lapsest neli on kutseta täiskasvanute koolitajad. Tunnen, et minu jaoks tasakaal ja rahulolu on selles, et olen suutnud oma vaimsuse edasi anda järeltulevale põlvkonnale.</p>
<p><i>Viide tõendusmaterjalile</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Kaisarea ● Video akvarelli õpetamine ● Akvarell Nartsissid ● Akvarell Tulbid ● Fimost ehted ● Pouring tehnik
<p>5.3 Hoiab end kursis uuemate suundadega täiskasvanukoolituse valdkonnas. Käsitleb ennast õppijana, vastutab enda arengu eest.</p>	
<p><i>Kompetentsi tõendamine</i></p>	<p>Enesearenguliseks väljakutseks pean ülikoolide viimaste aastate tasuta koolitusprojekte, milles osalesin (vt punkt 1) [TÜ 2017] (õppimise ja õpetamise kvaliti); [Tartu Rahvaülikool 2018] (Õpioskused); [Tartu Rahvaülikool 2018] (Võtmepädevused); [Kera, 2018] (Keerulised olukorrad); Tartu Ülikooli Psühholoogia (vt punkt 1) Psühholoogia [TÜ, 2020] (1. TÜ Psühholoogia) ja Ravimitest maakeeli (vt punkt 1) [TÜ, 2020] (tunnistus Ravimid) e-koolitused on olnud just minule sobivad iseseisva õppimise meetodid. Valin aja nädala jooksul testi tegemiseks õpitu kohta. Saan otsustada, millal õpin ja kui palju selleks aega kulutan.</p> <p>Kõrgelt hindan ka NLP Instituudi koolitust Koolitajaks olemise kunst (vt punkt 1) [NLP Instituut, 2020] (NLP Tunnistus)), mille viis moodulit olid nauditavad enesearengu hüppelauaks.</p> <p>Pean ütleva, et olen laisaks õppijaks muutunud (tegelikkuses on mul igav), sest tavalised koolitused ei paku osalemisel enam elevust. Seega valin hoolega, millistele koolitustele edaspidi lähen. Planeerin õppida floristikat, mis on nii vaimule kui meelele tasakaalustav.</p> <p>Alushariduse valdkonnas tegelen seadusloome analüüsiga, praktiliste kogemuste kogumisega, erivajadustega lastele sobivate õppemeetodite koondamise ja jagamisega. Olen samaaegselt nii õppija kui õpetaja. Nautisin Merleconsi koolitusel võimalust küsida detaile, mille käigus selgus, et temaatika ongi seadusandluses reglementeerimata ja tekitatud arutelust selgus, kuidas kohalolnud õppejuhid enda jaoks üsna erinevalt lahendusi leidsid. See oli väga arendav. Naudin gruppe, kus tekib kogemusvahetuslik sünergia. Võimalusel planeerin selleks aja juba koolitusplaani.</p>

	<p>Õppida saab igal pool ning enesearengusubjektina olen võtnud vastutuse enese arengu eest. Olen iseõppija, hoian end kursis uute erialaste raamatute [Erialaste raamatute jahil] (5.3 Raamatupoes), raamatukogu võimaluste ja veebikeskkonnas õppimise võimalustega. Olen järjepidev EPALe info lugeja. Mul ei meeldi kusagil eriti kommenteerida ja seega ei paista ma ehk silma, kuigi pakutav EPALe keskkond annab võimaluse osaleda foorumites, kaasa rääkida ja lugeda kogemusi ning arutleda loetut väljaspool keskkonda. Teematikaga hoian end kursis ja arutan kinnistes täiskasvanute koolitajate FB gruppides. Hetkel on aktuaalne Täiskasvanukoolituse seaduse muudatus. Andrase e-tegemistel osalen. Külasthan kodulehti Haridus- ja Teadusministeerium, Koolielu jne. Praegused Zoomi ja muud videokeskkonnad pakuvad võimalusi enda oskusi arendada, tuleb leida, millele pühenduda.</p>
<i>Viide tõendus- materjalile</i>	<ul style="list-style-type: none">• Õppimise ja õpetamise kvaliteet• Õpioskused• Võtmepädevused• Keerulised olukorrad• TÜ Psühholoogia• Ravimid• Raamatupoes